

BERICHTGEVING UIT DE CENTRA

Een onlangs gehouden bespreking tussen het dagelijks bestuur van het N.H.G. en de redactiecommissie van „huisarts en wetenschap” heeft geleerd, naar alle aan het gesprek deelnemenden concludeerden, dat een geregeld contact van groot nut zal zijn. Hoewel het bestuur enerzijds en de redactiecommissie anderzijds gescheiden werktaken hebben en de status van de redactiecommissie binnen de structuur van het N.H.G. een grote mate van zelfstandigheid vertoont, zijn beider opgaven niettemin gericht op de verdere ontwikkeling van het N.H.G. en de bevordering van zijn doelstellingen. Onder het verband van deze gemeenschappelijke primaire taak kan, zo is door deze bespreking aangetoond, uitwisseling van gedachten en perspectieven, welke men voor ogen heeft, van veel waarde zijn. Daarom is besloten dat deze ontmoetingen tussen dagelijks bestuur en redactiecommissie op geregelde tijden zullen worden herhaald.

In deze bespreking heeft men onder andere gemeenschappelijk onder ogen gezien wat zou kunnen worden gedaan ter uitbreiding van de berichtgeving uit de centra aan „huisarts en wetenschap”. Men was geenszins blind voor de moeilijkheden van de berichtgevers uit de centra het daar verhandelde steeds tot leesbare stof te verwerken. Dat betreft uiteraard niet organisatorische zaken, die zich zonder veel moeite laten formuleren, doch wanneer het gaat om samenvattingen van wetenschappelijke besprekingen schijnt de schroom, niet over een daartoe voldoende vaardige pen te beschikken, berichtgeving wel eens in de weg te staan.

Doch behoudens deze schroom werd als mogelijke oorzaak van de nog niet rijke toevloeiing van nieuws uit de centra vermoed, dat men zich niet steeds voldoende scherp reken-schap geeft van hetgeen vermeldenswaard is. Tijdens de besprekingen tussen bestuur en voorzitter van een der centra blijkt — zo voerde het bestuur in dat overleg met de redactiecommissie aan — dat menigmaal feitelijkheden en facetten van het werk van een centrum van meer dan voldoende belang zijn om daarvan anderen op de hoogte te stellen. Vermelding in de N.H.G.-rubriek van „huisarts en wetenschap” van hetgeen er omgaat in de centra kan leiden tot een nuttige wisselwerking: men zou zich kunnen spiegelen aan elkaanders activiteiten en initiatieven en het totaalbeeld van de in de centra verrichte werkzaamheden zou uiteraard ook op bredere vlak, in eigen kring en ook naar buiten, de functie van het Nederlands Huisartsen Genootschap duidelijker belichten.

Van haar kant heeft de redactiecommissie toegezegd dat zij zeker pogingen zal ondernemen de N.H.G.-rubriek in „huisarts en wetenschap” aan omvang en betekenis te doen winnen en gaarne redactionele assistentie zal willen verlenen aan correspondenten, die voor de definitieve redactie van berichten, beschouwingen, verslagen, overpeinzingen of anderszins uit de centra een beroep op haar doen. Zaak is slechts dat de aspirantberichtgevers zelf een mogelijke schroom overwinnen en voor de betekenis van uitwisseling van het centrumleven door middel van de kolommen in „huisarts en wetenschap” open oog krijgen.

Overwogen is, in hoeverre het voor iemand doenlijk zou zijn er persoonlijk op uit te gaan om de centra te enthousiasmeren voor meer en ruimere berichtgeving omtrent doen en laten, doch vooralsnog meenden dagelijks bestuur en redactiecommissie geen mogelijkheid aanwezig iemand met deze speciale, tijdrovende en financieel ongetwijfeld offers vragende taak te belasten. Voorlopig kan eerst worden getracht bij gelegenheid van persoonlijke ontmoetingen de kans aan te grijpen tot opwekking van correspondentenactiviteit en wellicht ook zou, zo werd vermoed, een korte weergeving van de jongste tussen het dagelijks bestuur en de redactiecommissie te dezer zake gehouden bespreking tot die gezochte grotere activiteit kunnen leiden, hetgeen dan in de naaste toekomst hopelijk het effect van voorgaande regels zal blijken te zijn.

UIT DE CENTRA

Centrum Rotterdam en omstreken

De tweede week van januari 1960 was voor het centrum Rotterdam en omstreken een week van verheugende activiteit.

Niet alleen werd de jaarlijkse centrumvergadering op dinsdag 12 januari gehouden, doch tevens was de tentoonstelling „De praktijkruimte van de huisarts” als eerste (na het congres te Utrecht), op een hopelijk lange tocht door Nederland, te Rotterdam ingericht. Voor vele huisartsen uit de stad en omgeving was dit de eerste kennismaking met het nieuwe ziekenhuis „Dijkzigt”, waar in de moderne, stijlvolle foyer het geëxposeerde materiaal zeer goed tot zijn recht kwam. De belangstelling (de tentoonstelling was op vijf achtereenvolgende dagen van 7—10 uur 's avonds geopend) was zeer bevredigend, niet alleen voor de opgestelde praktijkruimte, maar ook voor de tafels met medische literatuur, waar menigeen zijn mogelijk wat verouderde medische boekenschat met nieuwe werken kon aanvullen. Dit alles zou niet mogelijk zijn geweest zonder de spontane medewerking en persoonlijke belangstelling van collega Blanksma, geneesheer-directeur van het ziekenhuis Dijkzigt.

De jaarvergadering bracht twee verschillende aspecten van het N.H.G. tot uitdrukking: collega Dros uit Barendrecht herhaalde voor het centrum een voordracht, die hij in de studiegroep Zuidhollandse Eilanden had gehouden, terwijl daarna de heer Doyle uit Nijmegen de doelmatigheid van ons dagelijks werk kritisch beschouwde.

Dros demonstreerde drie neurologische patiënten uit zijn eigen praktijk, respectievelijk lijdende aan virusmeningitis, epilepsie na kinkhoestencefalitis en meningismus bij de ziekte van Pfeiffer. Speciaal het laatste ziektegeval liet nog eens duidelijk uitkomen, hoe dikwijls de huisarts met syndromen te maken krijgt, die in de kliniek niet gezien worden en dus ook niet aan de toekomstige huisartsen kunnen worden onderwezen; verder leerde deze voordracht hoe belangrijk de beoordeling van een bepaalde ziekte is in relatie tot het gezin of het milieu waarin de ziekte voorkomt.

De heer Doyle, efficiëntie-adviseur, hield een interessant betoog over de doelmatigheid in de huisartsenpraktijk, waarbij hij als doelstelling zag het tegengaan van energieverpilling, onverschillig of dit nu in tijd, geld of materiaal is gezeteld. De vraag naar dit streven tot een doelmatiger werkwijze te komen in de medische sector vindt zijn oorzaak in tijdgebrek. Slechts 60 procent van de gemiddeld elfurige werkdag van de huisarts wordt in beslag genomen door zuiver medische handelingen. Kan men de arts zoveel mogelijk bevrijden van de niet zuiver medische nevenwerkzaamheden, dan zal dit de behandeling van de patiënten alleen maar ten goede komen. Elders en op een later tijdstip hoopt de heer Doyle zijn gedachten hierover uitvoeriger in „huisarts en wetenschap” te kunnen publiceren, zodat ik mij van een verder verslag van zijn met grote interesse aangehoorde betoog ontslagen mag achten.

Het nieuwe jaar is voor Rotterdam enthousiast begonnen; moge dit enthousiasme vooral overgenomen worden door de studiegroepen, die grotendeels de verdere werkzaamheid van het centrum zullen bepalen.

Rest mij nog een plaats gehad hebbende wijziging in het centrumbestuur te vermelden: voor de functie van penningmeester werd J. L. Bots te Berkel gekozen, die de plaats inneemt van Van der Bijl te 's-Gravendeel.

E. van Westreenen, secretaris.

UIT EEN VAN DE LOKALE STUDIEGROEPEN

Ter introductie moge dienen, dat deze studiegroep de vierde woensdagavond van de maand bijeen komt ten huize van een van de leden. Een en ander wordt enkele maanden te voren in onderling overleg vastgesteld, waarbij gastheer en sprekers worden aangewezen. Een week voor de bijeenkomst stuurt de rapporteur van de groep een gestencild programma aan de leden, waarbij de te bespreken onderwerpen zijn vermeld. In de regel zijn er twee sprekers per avond; de leiding van de bijeenkomst is steeds in dezelfde handen.

Vanavond zijn twee nieuwe leden uitgenodigd, zodat de groep weer elf leden telt. De groep heeft zich vrij snel gevormd na de oprichting van het centrum alhier en de werkzaamheden hebben vrijwel geen onderbreking gekend, behoudens in een enkele zomermaand. In de loop van deze drie jaren zijn enkele leden afgevallen door gebrek aan tijd of anderszins, maar in hun plaats zijn weer snel anderen gekomen. Deze mogelijk-

heid, die alleen een groot centrum biedt, is een onmiskenbaar voordeel boven een naar ledental klein centrum.

Twee leden ontbreken (beiden met kennisgeving aan de gastvrouw), wanneer de discussie leider om 20.20 uur de bijeenkomst opent en een der leden enkele casuïstische mededelingen doet met betrekking tot de behandeling van hyperemesis gravidarum, aangevuld met een korte recapitulatie van de differentiële diagnostiek en een uiteenzetting van de indeling in vier stadia naar gelang van de ernst van de aandoening. Aanleiding tot de bespreking vormt de ziektegeschiedenis van een 25-jarige vrouw, die tijdens de eerste graviditeit wegens hyperemesis gravidarum moet worden opgenomen. Tijdens de tweede graviditeit, die eindigt met de geboorte van een mongooltje, bestaat wederom hyperemesis, doch nu is opname niet nodig. Direct bij het begin van de derde graviditeit ontstaat weer hyperemesis, die patiënte totaal immobiliseert ondanks het gebruik van achtereenvolgens broomdrankjes, fenobarbital, Emesafene, Largactil enzovoort, waaronder ook intramusculair pyridoxine. In tweeënhalf maand vermindert het lichaamsgewicht van patiënte van 66 tot 55 kg, totdat na intramusculaire injectie van 150 mg aneurine de stoornis als bij toverslag verdwijnt.

Polio-encephalopathia haemorrhagica superior (Wernicke) kan ontstaan tengevolge van een aneurine deficiëntie — J. van Unnik (1954) Ned. T. Geneesk. 98, 2029. Dergelijke toestanden zijn beschreven bij patiënten met een stenoserend maagcarcinoom, bij door Japanners gemaakte krijgsgevangenen, bij patiënten met hyperemesis gravidarum en experimenteel bij met aneurinearm dieet gevoederde duiven.

W. H. M. van der Velden (1956) Ned. T. Geneesk. 100, 2566, heeft de huisarts van deze patiënte tot deze therapie geïnspireerd; een therapie, die geen der aanwezigen bekend blijkt te zijn. Nu moet echter worden vermeld, dat deze mededeling van Van der Velden onder de verenigingsverslagen in de „kleine lettertjes” staat aangetekend, waarbij dus nog weer eens wordt onderlijnd, dat de veronderstelling, dat in een „8 punt letter” gezette tekst minder belangrijk zou zijn, onjuist is. Zoals de oplettende lezer van „huisarts en wetenschap” weet, geldt deze regel ook voor dit periodiek.

Het direct na de injectie optredende gunstige resultaat heeft de inleider nog tweemaal waargenomen, eveneens bij patiënten, bij wie aanvankelijk de gebruikelijke sedativa geen verbetering hebben gebracht.

Bij de discussie wordt de scepisis duidelijk geuit en wordt uiteraard gewezen op het feit, dat hyperemesis gravidarum vooral bij psycholabiele vrouwen voorkomt. Niettemin is iedereen onder de indruk van deze casuïstiek en wordt besloten, dat men in voorkomende gevallen met deze therapie ervaring zal trachten te verkrijgen.

Het tweede agendapunt is de bespreking van het enquêteformulier, dat is ontworpen voor een onderzoek naar het voorkomen en de behandeling van mastitis puerperalis. Zoals bekend, bestaat er wel een uitgebreide literatuur over de klinische behandeling van patiënten met mastitis puerperalis, doch weinig is bekend over de resultaten van de behandeling van deze patiënten in de huispraktijk. Naar analogie van het opgang zijnde abortusonderzoek wordt ernaar gestreefd iedere deelnemer aan het onderzoek de mogelijkheid te bieden zijn eigen therapie in te passen in het schema van de standaardtherapieën, die zullen worden onderzocht.

Als mogelijke therapieën worden genoemd: 1 rust; 2 rust en ijsblaas; 3 rust en penicilline; 4 rust, ijsblaas en penicilline; 5 alle andere methoden. Tijdens de discussies (het is de vierde maal dat dit, door een drietal leden van de groep voorbereide, onderzoek op de agenda is geplaatst) komt men tot de mening, dat gedurende de onderzoeksperiode elke deelnemer een volledige „mamma-status” moet maken van al zijn patiënten die in deze periode zijn bevallen. Dit lijkt een aanzienlijke vermeerdering van de werkzaamheden, doch wanneer men bedenkt, dat het een goede gewoonte is om een geboortebezoekje af te leggen in die gevallen, waarin men zelf de partus niet heeft gedaan, dan zal het noteren van de antwoorden op de vragen uit deze enquête geen al te grote extra belasting geven.

Besloten wordt het mastitisonderzoek nu maandelijks op de agenda te plaatsen, zodat zo spoedig mogelijk met de „pilot study” kan worden begonnen.

Om 22.40 uur begint van deze bijeenkomst het niet-wetenschappelijke gedeelte, hetwelk minstens zoveel leerzame ervaringen — zij het op het gebied van de binnenhuisarchitectuur — oplevert. H.

AANVULLENDE LEDENLIJST

van 1 januari tot en met 4 februari 1960

Nieuwe leden:

H. J. van Aalderen, Mgr. Nolensstraat 85, Hoensbroek;
A. van de Beek, Brakel;
G. van Geldorp, Zaanweg 3, Wormerveer;
J. M. G. Gijsen, Singelstraat 11, Stevensweert;
P. G. de Lint, Thorn Prikkerlaan 8, Rotterdam;
Mej. P. J. Visser, Lobo Braakensiekstraat 84, Amsterdam;
H. L. van Amerongen, Nieuwe Binnenweg 155a, Rotterdam;
W. van Daal, Heemraadssingel 128, Rotterdam;
J. A. I. van Doorn, Mathenesserlaan 306, Rotterdam;
M. J. Huisinga, Brinklaan 83, Apeldoorn;
C. H. Juten, Julianastraat 2, Diessen;
W. Osterop, Amsterdamseweg 51, Amstelveen;
Dr W. J. M. v. d. Sande, Singel A 3, Baarle Nassau;
O. Schepers, Vossenstraat 13, Doorwerth;
C. Schröder, Burg. v. d. Mortelplein 25, Tilburg;
Dr M. Wilhelmij, Wattlaan 1, Utrecht;
K. M. de Vos, Deldenerstraat 81, Hengelo.

Mutaties:

D. C. H. Nooteboom, Den Haag, adres moet luiden: Karel Doormanlaan 187, Rijswijk.

huisarts en wetenschap

3de JAARGANG - NO 6 - FEBRUARI 1960

Inhoud:	blz.
Van de redactiecommissie	133
F. J. A. Huygen: N.H.G. Quo Vadis? (4)	135
G. J. Bos: Morbiditeitsonderzoek in Engeland ...	139
A. M. Lorentz de Haas: Status epilepticus	141
G. J. Bremer: Het „masker-symptoom”	143
H. Smitskamp: Differentiële diagnostiek van de nierziekten	145
G. T. Buma: Mededelingen over een onderzoek betreffende probleempatiënten in de algemene praktijk	150
Van de C.W.O.: Richtlijnen voor eenvoudig wetenschappelijk onderzoek door de huisarts ..	153
Casuïstiek: Onder invloed van de patiënt	155
Boekbespreking	156
Stamboomonderzoek onbekende diabetes	156
Ned. Vereniging voor gerontologie	156
Referaten	157
Uit de notulen	158
Berichtgeving uit de Centra	159
Uit de Centra	159
Uit een van de lokale studiegroepen	159
Aanvullende ledenlijst	160

Redactiecommissie: A. Hofmans, voorzitter, Rotterdam, — G. J. Bremer, Nieuwkoop — K. G. Brühl, Amsterdam — D. C. den Haan, Leiden.

Secretariaat Nederlands Huisartsen Genootschap: Keizersgracht 327, Amsterdam-C., telefoon 64043.

Redactiesecretariaat: Keizersgracht 327, Amsterdam-C., telefoon 33300.

Administratie, abonnementen, advertenties: Fa. A. H. Kruyt, Uitgever, Groot Hertoginnelaan 28, Bussum, telefoon 02959-16155; postgiro: 142554.

Abonnement f 12,50 per jaar; voor studenten f 7,50; voor het buitenland f 15,—; losse nummers f 1,50.

Advertenties kunnen zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.